

on the social level.

The purpose of the article is a statement of the author's position on the analysis of the nature and direction of the leading social and political transformations, as well as the need for adequate changes in the implementation of political thinking and strategic management.

Transformation of socio-cultural and political structure under the influence of globalization, post-modernization and information of the world considered to functional and structural positions. Democratically elected and accountable government as the characteristics of democracy dominated throughout the world. However, they hide the contents of a variety of socio-cultural and political trends, understanding which comes from a comparison of the basic values and meanings complex cultural and civilizational worlds.

Creating a culture of active information impact (dialogue) is necessary not only for the exchange of achievements, but also to preserve their identity.

Conclusions. Architectonics world order actively tested for strength postmodern transformation.

The most important challenge of the globalization era becomes a task to preserve their identity, autonomy and subjectivity, not dissolve in the shadow of the world's centers, to use the processes of integration in their favor.

The choice of our time: the transformation of Ukraine into a second-rate country pseudowestern – or revival based on values and meanings complexes, spiritual core of their cultural and civilizational world.

Strategic diagnostics allows us to estimate the future thinking and action in the direction of analysis, forecasting and creating global projects based on basic values and meanings of their complexes cultural and civilizational worlds. Preservation of identity and the development of cultural and civilizational peace cannot be achieved by conservation and socio-cultural vestiges of the past archaic and breakthrough to the level of the knowledge society, primarily on the basis of giving basic value-semantic complexes advanced forms and priorities of the strategic partnership in education-research-production complexes. As a result of the strategic confrontation win the cultural and civilizational worlds that can provide (and see) advanced everyday conditions for the state and dynamics of life and development. Among the factors geostrategic positioning and fixing in the trend of the knowledge society is particularly significant information technology. Key part in the success of the internal and external transformation rate is the quality of strategic management.

Key words: *strategic management, informational influence.*

УДК 327.7

Щолокова Г. В.

кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин
Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара
(Дніпропетровськ, Україна), E-mail: mv_dnu@i.ua

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ДИСКУРС ПОЛЬЩІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ЕВОЛЮЦІЯ

Анотація. *Вивчається сутність євроінтеграційного дискурсу шляхом аналізу досвіду Польщі щодо вступу до Європейського Союзу та подальшого функціонування в його рамках. Розглядаються ключові характеристики цього виду дискурсу з урахуванням особливостей процесу європейської інтеграції Польщі.*

Ключові слова: *європейська інтеграція, політичний дискурс, євроінтеграційний дискурс Польщі.*

Постановка проблеми. Європейський інтеграційний процес ґрунтовно та всебічно вивчається з точки зору аналізу причин та передумов його розвитку, інституційного забезпечення, ключових проблем та можливих шляхів їх вирішення тощо. При цьому в сучасній науці все більшого розповсюдження набуває застосування нових підходів, зважаючи на її міждисциплінарний характер. У зв'язку з цим можливим та доцільним є вивчення особливостей функціонування ЄС на сучасному етапі, використовуючи когнітивно-дискурсивну парадигму дослідження, методологічні основи якої розроблені в рамках когнітивної лінгвістики та політичної дискурсології. Виходячи з цього, актуальності та наукової значимості набуває вив-

чення такого поняття, як євроінтеграційний дискурс, зокрема, на прикладі Польщі, яка, по-перше, має успішний досвід проведення євроінтеграційних інформаційних кампаній та, по-друге, претендує на статус лідера «нової» Європи, що вказує на активний розвиток євроінтеграційного дискурсу й вже після набуття членства в ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідники, насамперед, польські [12], приділяють багато уваги вивченню різних аспектів європейської інтеграції Польщі, в тому числі – її інформаційному складнику. Значна кількість наукових робіт українських дослідників присвячена аналізу проведення інформаційних євроінтеграційних кампаній [1; 2; 3; 5]. Наявні й праці, в яких аналізуються ті чи інші дискурсивні аспекти процесу європейської інтеграції Польщі [7; 8].

Мета дослідження. Необхідно констатувати недостатню наукову розробленість такого феномену, як євроінтеграційний дискурс. Адже увага в більшості з проаналізованих публікаціях акцентується на тих чи інших його аспектах. Зважаючи на це, метою даного дослідження виступає комплексне вивчення євроінтеграційного дискурсу Польщі шляхом виокремлення його особливостей та визначення специфіки еволюції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Євроінтеграційний дискурс передбачає наявність широкої суспільної (публічної) дискусії, в центрі якої знаходяться питання, що мають відношення, пряме або опосередковане, до процесу європейської інтеграції. При цьому йдеться про будь-який рівень розвитку відносин з ЄС – починаючи від держав-засновниць й закінчуючи країнами, які співпрацюють з ним.

Таким чином, євроінтеграційний дискурс вибудовується, виходячи з різних критеріїв, які можливо класифікувати наступним чином:

(1) позитивне, нейтральне чи негативне ставлення населення до європейської інтеграції, що зумовлює вироблення різних тактик при проведенні євроінтеграційних інформаційних кампаній як важливого функціонального елемента євроінтеграційного дискурсу;

(2) чи входить країна до складу ЄС або лише претендує на це; в даному випадку важливо підкреслити, що євроінтеграційний дискурс стосується не лише підготовки країни до вступу до даного інтеграційного об'єднання, але й активно розвивається й вже після набуття членства;

(3) тематична спрямованість – які питання знаходяться в центрі уваги (політичні, економічні, соціальні, культурні тощо); взагалі, цікавою особливістю євроінтеграційного дискурсу є те, що його конкретна змістовна наповненість може суттєво різнитися.

Можливим є застосування різних методів до вивчення змісту євроінтеграційного дискурсу, зокрема контент-аналізу. Так, С.С. Троян шляхом застосування методу концептуального контент-аналізу виокремив три групи питань, що знаходилися в центрі суспільної дискусії в Польщі з приводу її європейської інтеграції в період 2004 - 2008 рр. Йдеться про:

(1) умови й обставини членства цієї країни в ЄС;

(2) процес ратифікації Конституції ЄС;

(3) процес ратифікації Лісабонського договору та Хартії основних прав [11].

Важливе значення при вивченні євроінтеграційного дискурсу має проведення аналізу політичного дискурсу в цілому, специфічним складником якого перший і виступає.

Перш за все треба звернути увагу на те, що в сучасній науці наявні багато визначень як поняття «дискурс», так і «політичний дискурс». Так, у широкому розумінні політичний дискурс являє собою сукупність всіх мовленнєвих утворень, що мають відношення до політичної сфери, чи сукупність дискурсивних практик, що визначають суб'єктів або тематичну наповненість політичного дискурсу [4, с. 92].

Отже, євроінтеграційний дискурс є складовою частиною політичного дискурсу

певної країни, зокрема Польщі. Переконливі докази цієї тези можна знайти в роботі С.С. Трояна, який, вивчивши праці польських дослідників, присвячені аналізу існуючих типологій політичного дискурсу цієї країни, довів, що вони цілком співвідносяться із подіями, пов'язаними з підготовкою Польщі до вступу ЄС, безпосередньо набуттям нею членства у цьому об'єднанні країн та утвердження вже в новій ролі – як держави-члена ЄС.

Так, К. Ожуг говорить про романтичний (притаманний насамперед «Солідарності»), ліберальний («мову раціональних технократів») та популістський типи політичного дискурсу Польщі. Є. Бральчик вказує на відповідність польського політичного дискурсу трьом ідеологічно-політичним засадам. Відповідно, йдеться про консервативний, ліберальний та соціалістичний типи політичної комунікації. На думку У. Якубовської, в Польщі ключовими є ідеологічний і прагматичний стилі комунікації політиків [11, с.143 – 144].

Розпочнемо вивчення особливості функціонування суб'єктів євроінтеграційного дискурсу із аналізу діяльності польських медіа, які, на думку більшості дослідників, значним чином сприяли формуванню громадської підтримки ідеї євроінтеграції, що підтверджується в тому числі результатами соціологічних опитувань.

Т.М. Ілюк вважає, що сучасні медіа займають домінуючу позицію у процесі комунікації, що є очевидним на прикладі польського досвіду проведення інформаційних євроінтеграційних кампаній. Така ситуація зумовлюється декількома чинниками:

(1) ЗМІ (телебачення в найбільшій мірі) є потужним інструментом формування громадської думки;

(2) ЗМІ користуються у Польщі доволі високим рівнем суспільної довіри як суб'єкти з активною позицією й відносно незначною заангажованістю, про що свідчать результати соціологічних досліджень. Найбільшою популярністю серед поляків під час проведення інформаційної кампанії на тему європейської інтеграції користувалися наступні телевізійні програми: «Поляк = Європесць», «Європу можна полюбити», «Євротел».

При цьому необхідно наголосити на тому, що уряд Польщі надавав ключового значення співпраці із ЗМІ [2].

З тезою щодо виключно важливої ролі ЗМІ у популяризації в польському суспільстві євроінтеграційних ідей погоджується й М.М. Лазарук [5, с.15].

Також в якості особливостей проведення польських євроінтеграційних кампаній цей дослідник називає, по-перше, активну участь у цьому процесі неурядових організацій та, по-друге, використання маркетингових та PR-технологій, що, власне, дозволило краще зрозуміти те, як громадськість сприймає ідею європейської інтеграції [5, с.13].

Часто саме польський досвід набуття статусу країни-члена ЄС, складовою частиною якого було й проведення євроінтеграційних інформаційних кампаній, пропонується в якості моделі для України, що викликано цілком об'єктивними причинами.

Окремої уваги заслуговує вивчення такого питання, яке еволюція євроінтеграційного дискурсу Польщі. При цьому можливими є різні підходи щодо критеріїв для виділення тих чи інших періодів.

Зважаючи на те, що євроінтеграційний дискурс безпосереднім чином співвідноситься із широким суспільним обговоренням найбільш актуальних та значимих для громадськості питань, то доцільним буде пов'язати етапи у його еволюції із, власне, стадіями у процесі європейської інтеграції Польщі, які, в свою чергу, й визначали зміст публічних дискусій.

На думку дослідників, можливим є виокремлення чотирьох етапів у процесі європейської інтеграції Польщі. Початок та закінчення першого етапу пов'язують із двома ключовими датами – 1989 рік (підписання Договору про торговельну

і економічну співпрацю між Польщею і ЄЕС) та 1991 рік (підписання угоди про асоційоване членство країни в Співтоваристві). Цей етап є важливим з точки зору закладення фундаменту для діалогу Польщі та ЄЕС. Другий етап (1991 – 1998 рр.) характеризується окресленням цілей та завдань європейської інтеграційної політики Польщі. Вже в рамках третього етапу (1998 – 2002 рр.) проводяться переговори безпосередньо щодо вступу цієї країни до ЄС, тоді як четвертий етап завершується 1 травня 2004 року, коли Республіка Польща вступила до ЄС [6, с.53].

Треба підкреслити, що 2003 рік став особливо важливим з точки зору проведення євроінтеграційної інформаційної кампанії в Польщі, зважаючи на червневий референдум щодо вступу до ЄС. Серед цілей інформаційної кампанії, що проходила перед референдумом, виокремлювалися зокрема як такі, що були спрямовані на підвищення у громадськості значущості цього референдуму, так і ті, що торкалися розповсюдження інформації щодо членства країни у Євросоюзі [1].

Вкрай важливе значення для успішного функціонування євроінтеграційного дискурсу має системне бачення всього процесу європейської інтеграції країни та періодичного й виваженого інформування населення щодо нього. Для більш ґрунтовного вивчення цього питання доречним буде звернутися до аналізу такого поняття, як «урядова інформаційна кампанія».

Т.М. Ілюк комплексно вивчає дану проблематику як раз на прикладі досвіду Республіки Польща у своєму дисертаційному дослідженні. Вона визначає поняття «урядова інформаційна кампанія» наступним чином: «ініційований урядом комплекс дій з метою надання громадськості інформації щодо суспільно важливих або державно-управлінських питань, який здійснюється впродовж визначеного періоду часу з використанням різних методів і засобів інформування для забезпечення обізнаності й розуміння громадянами цілей та змісту державної політики» [3, с.8].

Вважається, що дана урядова інформаційна кампанія була проведена із врахуванням існуючих, апробованих на практиці принципів ефективної комунікації. Перш за все йдеться про сегментацію аудиторії – виокремлення цільових груп. Також важливим є окреслення характеристики предмету, який знаходиться у фокусі уваги, та вибір адекватних і функціональних форм та засобів подання інформації стосовно європейської інтеграції [2].

Очевидною запорукою успішного розвитку євроінтеграційного дискурсу є його нормативне та інституційне забезпечення.

У 1997 році була прийнята Національна стратегія інтеграції Польщі, в якій належна увага приділялася державній інформаційній стратегії. Йшлося про необхідність створення такої інформаційної ситуації, за якої перспективи членства в ЄС розглядалися б громадянами Польщі з позиції власних інтересів.

У Національній стратегії інтеграції Польщі вказувалися конкретні механізми: «моніторинг стану поінформованості та рівня сприйняття успішних етапів інтеграції; розробка конкретних освітніх, інформаційних, рекламних програм; впровадження цих програм, із врахуванням особливостей різних соціальних груп та вимог нагального етапу інтеграції» [1].

Важливе значення мало створення у 1997 році при Комітеті Європейської Інтеграції Європейського Інформаційного Центру, який проводив освітню та інформаційну діяльність. Серед конкретних інформаційних продуктів цього центру слід назвати серію безкоштовних брошур, орієнтованих на фермерів, підприємців й молодь, «Євробюлетень», який містив найбільш важливу інформацію про діяльність Комітету Європейської інтеграції і процес переговорів, пізніше – щомісячне 10 тисячне видання «Інтеграція», виконане на високоякісному рівні [1].

Т.М. Ілюк, посиляючись на результати досліджень громадської думки, робить висновок щодо результативності урядових інформаційних кампаній з європейської інтеграції в Польщі, що як раз було показником фаховості їх проведення [3, с.10].

При цьому увагу слід звернути й на проблемні аспекти. Один з таких був пов'язаний

з складністю сприйняття пересічними громадянами інформації про європейську інтеграцію, яка насичена багатьма поняттями, зміст яких відомий лише спеціалістами у цій галузі, котрі цікавляться даною тематикою [2, с.4]. Існує спеціальний науковий термін для позначення цих питань – це так звані «ненав'язливі» проблеми, які не стосуються безпосередніх інтересів громадян. Але при цьому процес європейської інтеграції справляє вплив на життя всього суспільства, зважаючи на що, питання, які висвітлюються в рамках проведення євроінтеграційної інформаційної кампанії, апріорі мають статус як раз «нав'язливих» питань. Таким чином, проблема полягає у роз'ясненні їх сутності та значення для громадян.

Варто зазначити, що ця проблема є характерною для європейських публічних комунікацій в цілому. Західні дослідники навіть запропонували спеціальні терміни для позначення цієї проблеми – «дефіцит комунікації», «дефіцит розуміння».

Проаналізувавши матеріали за 2003 та 2004 рр. двох найбільш центристських польських газет «Rzeczpospolita» та «Gazeta Wyborcza» з точки зору вивчення глибинного змістового наповнення суспільної дискусії щодо вступу Польщі до ЄС, А.В. Макарова дійшла висновку, що у ній були наявні міфи спільної європейської долі. Одним з домінуючих був наратив щодо відмови від невластивого полякам соціалістичного шляху та повернення до первинно притаманної їм європейської сутності. «Таким чином, відновлення власної національної ідентичності, здійснення національної польської ідеї звільнення, подієво маркувалося вступом до ЄС, доказом вірності «польському шляху» та оформлювалося лозунгом «Назад до Європи»», – зазначає дослідниця.

Але при цьому у євроінтеграційному дискурсі Польщі був значимим й феномен «польськості» у контексті процесу відродження християнських католицьких традицій. Набуваючи членства в ЄС, Польща мала привнести в діяльність цієї організації ідеї християнських цінностей [7, с.94 – 95].

На підтвердження вказано вище тези слід зазначити, що ЗМІ, пов'язані із церквою, виступали в якості суб'єктів польського євроінтеграційного дискурсу в період підготовки цієї країни до вступу до ЄС. Причому «офіційна позиція домінуючої в Польщі римо-католицької церкви стримано підтримувала євроінтеграцію, частина радикально налаштованих католицьких ЗМІ, основною аудиторією яких є саме активні вірні переважно старшого віку, виступила офіційним учасником інформаційно-агітаційної кампанії проти інтеграції». [5, с.13].

Варто наголосити на тому, що євроінтеграційний дискурс будь-якої країни, в т.ч. й Польщі, не вичерпуються суто передвступним періодом. Він триває й далі, що стає більш зрозумілим при детальному вивченні європеїзації як процесу властивого різним країнам у різні періоди їх розвитку.

Цікавим напрямом у дослідженні особливостей та еволюції євроінтеграційного дискурсу Республіки Польща є концепція «ментальних карт», адже звернення до неї дозволяє перейти до аналізу такого важливого аспекту, як ідентифікація цієї країни в якості частини Центральної та Східної Європи.

Йдеться про те, що поняття «ментальної карти» як «створене людиною зображення частини навколишнього простору», що відображає навколишній світ, причому не обов'язково без викривлень, може бути застосоване не тільки при аналізі індивідуального, але й колективного сприйняття світу. Отже, «групи людей, співтовариства та колективи також створюють специфічні в історичних і культурних відносинах уявлення про просторову структуру навколишнього світу, який вони бачать або можуть уявити собі». В даному випадку найбільший інтерес становить вивчення таких ментальних категорій, як «Балкани», «Азія», «Центральна Європа» або «Східна Європа» тощо.

При цьому ключовим елементом геоісторичного простору сучасної Європи виступає «культурна плита», під якою розуміється так званий «уявлений» (ментальний) регіон, «що має низку притаманних лише йому атрибутів і ознак, а країни,

що складають цей регіон, об'єднані за допомогою спільної історичної пам'яті, культурно-цивілізаційних та географічних особливостей». Важливо, що кожна з таких культурних плит має свою власну ідентичність, пов'язану з історичною пам'яттю. В якості одного з таких ментальних утворень дослідники називають Центрально-Східну Європу, яка виступає важливою частиною європейського геоісторичного простору і європейської міфології та є значимою в контексті конструювання загальноєвропейського дискурсу. При цьому цікавим є наступне визначення Центральної та Східної Європи, яке запропонував канадський дослідник С. Кіршбаум: «це культурний та історичний простір, який відрізняється від Західної Європи, однак все одно є частиною Європи» [9, с.174 – 178].

Отже, існує європейська ідентичність як наднаціональний феномен. Водночас виокремлюють західно-, та центрально-східну її модифікації.

У 2009 році польські дослідники комплексно проаналізували 5-річний досвід членства своєї країни в ЄС, визначивши його економічний, соціальний та політичний виміри. В даній роботі [12] наводиться велика кількість конкретних прикладів, котрі, з одного боку, вказують на системний характер трансформацій, що відбувалися у Польщі як напередодні вступу, так і після нього, а з іншого, на існування зворотного зв'язку – приєднання до складу ЄС нових країн, в свою чергу, вплинуло й на процес його функціонування.

Звернімося до аналізу регіонального співробітництва – на прикладі Вишеградської групи, всі країни якої у 2004 р. приєдналися до ЄС. Ця подія стимулювала розвиток такого процесу в ЄС, як субрегіоналізація. Йдеться про те, що Вишеградська група, держави-члени якої мають схожі проблеми та водночас інтереси, представляють собою своєрідний регіон в рамках Європейського Союзу.

Можливим є виокремлення наступних тенденцій у функціонуванні Вишеградської групи після 2004 року: посилення центрально-східноєвропейської ідентичності в рамках ЄС; європеїзація порядку денного, підтримка євроінтеграційного курсу України, Молдови та Західно-Балканських країн. При цьому Польща акцентувала увагу на новій ролі Вишеградської групи – як «форуму для регіонального діалогу з європейських питань» [12, с.389 – 393]. Отже, можливо констатувати, що Польща претендує на лідерство у так званій «новій» Європі.

На цьому прикладі можливо вказати на ще одну рису, притаманну євроінтеграційному дискурсу будь-якої країни, – йдеться про використання метафор, однією з найбільш розповсюджених серед яких є «Польща як адвокат України в Європі».

При цьому необхідно підкреслити, що підтримка євроінтеграційних устремлінь України вже давно стала невід'ємним складником євроінтеграційного дискурсу Польщі, що, зокрема, зумовлюється «загальним баченням Варшавою основних контурів європейського розвитку в контексті польських національних інтересів та прагненням відігравати важливу роль у східній політиці Євросоюзу» [10, с.13].

Висновки. Євроінтеграційний дискурс передбачає наявність широкої суспільної (публічної) дискусії, в центрі якої знаходяться питання, що мають відношення, пряме або опосередковане, до процесу європейської інтеграції, зважаючи на що важливе значення при вивченні євроінтеграційного дискурсу має проведення аналізу політичного дискурсу в цілому, складовою якого він і виступає.

Окрему увагу при вивченні особливостей євроінтеграційного дискурсу Польщі необхідно звернути на його суб'єктів – органи державної влади, ЗМІ, католицька церква, неурядові організації, широка громадськість

При проведенні аналізу еволюції євроінтеграційного дискурсу Польщі, зважаючи на те, що він безпосереднім чином співвідноситься із широким суспільним обговоренням найбільш актуальних та значимих для громадськості питань, доцільним буде пов'язати етапи у його еволюції із, власне, стадіями у процесі європейської інтеграції Польщі, які, в свою чергу, й визначали зміст публічних дискусій.

Необхідно особливо наголосити на тому, що вкрай важливе значення для успішного функціонування євроінтеграційного дискурсу має системне бачення всього процесу європейської інтеграції країни та періодичне й виважене інформування населення стосовно нього, що адекватним чином відображено у такому інструменті, як урядова інформаційна кампанія на тему європейської інтеграції, проведення якої більшістю аналітиків вважається успішною, хоча притаманні їй були й певні проблеми – йдеться про так звані «дефіцит комунікації», «дефіцит розуміння».

При вивченні особливостей становлення євроінтеграційного дискурсу Польщі необхідно приділяти увагу й вивченню такого процесу, як субрегіоналізація ЄС на прикладі аналізу діяльності Вишеградської групи, в рамках якої Польща відіграє важливу роль, претендуючи при цьому на набуття неформального статусу лідера «нової» Європи.

Невід'ємним складовим елементом євроінтеграційного дискурсу є метафори. Найвні вони й у польському дискурсі європейської інтеграції («Польща як адвокат України в Європі»).

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Баровська А. В. Порівняльний аналіз українського та польського законодавства з питань інформування населення стосовно європейської інтеграції [Електронний ресурс] / А. В. Баровська. – Режим доступу: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej3/txts/POLITICHNI/08-BAROVSKA.pdf> (дата звернення 20.01.2015) – Назва з екрана.

2. Ллюк Т. М. Засоби масової інформації як партнери Уряду в процесі інформаційних кампаній на тему європейської інтеграції в Польщі [Електронний ресурс] / Т. М. Ллюк // Державне управління: теорія та практика: електрон. наук. фах. вид. – 2005. – № 2. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2005-2/> (дата звернення 20.01.2015) – Назва з екрана.

3. Ллюк Т. М. Урядові інформаційні кампанії з європейської інтеграції в Польщі: теоретико-методологічний аспект: автореф. дис. ... канд. держ. упр.: 25.00.01 / Т. М. Ллюк – К., 2009. – 18 с.

4. Кравченко В. Л. Політичний дискурс: загальні характеристики поняття / В. Л. Кравченко // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Розділ II. Дискурсознавство. – 2009. – № 5. – С. 91 – 94.

5. Лазарук М. М. Особливості політики України та Польщі в інформаційній сфері у контексті європейського вибору (порівняльний аналіз) [Текст]: автореф. дис. ... канд. політ. н.: 23.00.04 / М. М. Лазарук – Чернівці, 2009. – 24 с.

6. Ложечкін В. С. Етапи європейської інтеграції Республіки Польща (1989 – 2004 рр.) / В. С. Ложечкін // Наука. Релігія. Суспільство. – 2009. – № 2. – С. 49 – 53.

7. Макарова А. В. Гендерные репрезентации в национальном дискурсе Польши накануне вступления в ЕС [Электронный ресурс] / А. В. Макарова. – Режим доступу: www.isuct.ru/e-publ/vgf/sites/ru.e-publ.vgf/files/2009/vgf-2009-04-92.pdf (дата звернення: 20.01.2015). – Названіе с екрана.

8. Петрович І. В. Дискурс євроскептиків в контексті інтеграції Польщі до Європейського Союзу [Електронний ресурс] / І. В. Петрович. – Режим доступу: www.rusnauka.com/5_SVMN_2013/Politologia/7_129208.doc.htm (дата звернення 20.01.2015) – Назва з екрана.

9. Ставицька О.В. Формування геоісторичного простору Європейського Союзу в контексті теорії ментальних карт [Електронний ресурс] / О. В. Ставицька, В. М. Головка. – Режим доступу: www.uk.xlibx.com/4istoriya/186490-1-udk-061-1-s-stavicka-kandidat-filosofskih-nauk-docent-golovko-magistr-politichnih-nauk-formuvannya-geoisto.php (дата звернення 20.01.2015) – Назва з екрана.

10. Стоєцький С.В. Україна в зовнішній політиці Республіки Польща: євроатлантичний та європейський інтеграційний вимір: автореф. дис. ... канд. політ. н.: 23.00.02 / С.В. Стоєцький – К., 2007. – 20 с.

11. Троян С.С. Політичні дискусії в Польщі довкола політики держави в Європейському Союзі (2004-2008 рр.) [Електронний ресурс] / С.С. Троян – Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/60976/26-Trojan.pdf?sequence=1> (дата звернення 20.01.2015) – Назва з екрана.

12. 5 years of Poland in the European Union [Electronic resource] / The Department of Analyses and Strategies of the Office of the Committee for European Integration (UKIE) – Access mode: www.ms.gov.pl/resource/25af1269-1587-432e-8662-bf744fa31ad1:JCR (Accessed 20 January

2015)

REFERENCES:

1. Barovska, A.V. *Polrivnialnyy analiz ukrayinskogo ta polskogo zakonodavstva z pytan informuvannya naselenniasosovno yevropeyskoyi integratsiyi* [Comparative analysis of Ukrainian and Polish legislation on informing the public on European integration], available at: www.academy.gov.ua/ej/ej3/txts/POLITICHNI/08-BAROVSKA.pdf (Accessed 20 January 2015)
2. Iliuk, T.M. (2005) 'Zasoby masovoyi informatsiyi yak partnery Uriadu v protsesi informatsiynykh kampaniy na temu yevropeyskoyi integratsiyi v polshchi' [Media as partners of the government in the information campaigns on European integration in Poland], *Derzhavne upravlinnia: teoriya ta praktyka: elektronne naukove fakhove vydannia* [Public Administration: Theory and Practice: electronic scientific professional issue], № 2, available at: <http://nbuv.gov.ua/e-journals/Dutp/2005-2/> (Accessed 20 January 2015)
3. Iliuk, T.M. (2009) *Uriadovi informatsiyi kampaniti z yevropeyskoyi inegratsiyi v Polshchi: teoretyko-metodologichnyy aspekt*: aftoref. dys. [Government information campaigns on European integration in Poland: Theoretical aspects: dissertation abstract], Kyiv.
4. Kravchenko, V.L. (2009) 'Politychnyy dyskurs: zagalni kharakterystyky poniattia' [Political discourse: the general characteristics of the concept], *Naukovyy visnyk Volynskogo natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrayinku, Rozdil II Dyskursoznavstvo* [Scientific Bulletin Lesya Ukrainka Volyn National University, Section II. Discourse], № 5, pp. 91 – 94.
5. Lazaruk, M.M. (2009) *Osoblyvosti polityky Ukrayiny ta Polshchi v informatsiyniy sferi u konteksti yevropeyskogo vyboru (porivnialnyy analiz)*: aftoref. dys. [Features Policy of Ukraine and Poland in the information sector in the context of European choice (comparative analysis): dissertation abstract], Chernivtsi.
6. Lozhechkin, V.S. (2009) 'Etapy yevropeyskoy intagratsiyi Respubliki Polshch (1989 – 2004 rr.)' [Stages of European Integration of the Republic of Poland (1989 – 2004)], *Nauka. Religiya. Suspilstvo*, [Science. Religion. Society], № 2, pp. 49 – 53.
7. Makarova, A.V. *Gendernyye reprezentatsii v natsionalnom diskurse Polshi nakanune vstupleniya v YeS* [Gender representation in the national discourse on the eve of Poland's accession to the EU], available at: www.isuct.ru/e-publ/vgf/sites/ru.e-publ.vgf/files/2009/vgf-2009-04-92.pdf (Accessed 20 January 2015)
8. Petrovych, I.V. *Dyskurs v konteksti integratsiyi Polshchi do Yevropeyskogo Soyuzu* [Euroscptics discourse in the context of the integration of Poland into the European Union], available at: www.rusnauka.com/5_SVMN_2013/Politologia/7_129208.doc.htm (Accessed 20 January 2015)
9. Stavytska, O.V. and Golovko, V.M. *Formuvannya geoistorychnogo prostoru Yevropeyskogo Soyuzu v konteksti teorii mentalnykh kart* [Formation of the geo-historical space of the European Union in the context of the theory of mental maps], available at: www.uk.xlibx.com/4istoriya/186490-1-udk-061-1-s-stavicka-kandidat-filosofskih-nauk-docent-golovko-magistr-politichnih-nauk-formuvannya-geoisto.php (Accessed 20 January 2015)
10. Stoyetsky, S.V. (2007) *Ukrayina v zovnishniy politytsi Respubliki Polshcha: yevroatlantychnyy ta yevropeyskyy integratsiynyy vymir*: aftoref. dys. [Ukraine in the foreign policy of Poland, Euro-Atlantic and European integration dimension: dissertation abstract], Kyiv.
11. Troyan, S.S. *Politychni dyskursy v Polshchi dovkola polityky derzhavy v Yevropeyskomu Soyuzi (2004-2008 rr.)* [Political debate in Poland about policy in the European Union (2004-2008)], available at: <http://dspace.nbuv.gov.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/60976/26-Trojan.pdf?sequence=1> (Accessed 20 January 2015)
12. *5 years of Poland in the European Union*, eds. by The Department of Analyses and Strategies of the Office of the Committee for European Integration (UKIE), available at: www.msz.gov.pl/resource/25af1269-1587-432e-8662-bf744fa31ad1:JCR (Accessed 20 January 2015)

Щелокова А. В., кандидат политических наук, доцент кафедры международных отношений Днепропетровского национального университета имени Олеся Гончара (Днепропетровск, Украина), E-mail: mv_dnu@i.ua

Евроинтеграционный дискурс Польши: особенности и эволюция

Аннотация. Изучается сущность евроинтеграционного дискурса путем анализа опыта Польши относительно вступления в Европейский Союз и дальнейшего функционирования в его рамках. Рассматриваются ключевые характеристики этого вида дискурса с учетом особенностей процесса европейской интеграции Польши.

Ключевые слова: европейская интеграция, политический дискурс, евроинтеграционный дискурс Польши.

Shcholokova G. V., PhD in political sciences, assistant professor of the department of international relations Oles Honchar Dnipropetrovsk national university (Dnepropetrovsk, Ukraine), E-mail: mv_dnu@i.ua

The Poland's European integration discourse: peculiarities and evolution

Abstract. *This paper states that in modern science become more and more spread new approaches of interdisciplinary nature. Therefore, it is evolved idea of study of the EU functioning at the present stage by using the cognitive-discursive paradigm of research methodological foundations of which are developed within cognitive linguistics and political discourse research.*

It is emphasized that the relevance and importance of the scientific study of the essence of European integration discourse by analyzing the experience of Poland's accession to the European Union and further functioning within it.

The major task of this paper is to provide a comprehensive study of the European integration discourse in Poland through identification of its features and peculiarities of its evolution.

In the present study attention is paid to the fact that European integration discourse implies a broad public debate centered on the questions which are directly or indirectly related to the European integration process. The key characteristics of this type of discourse allowing for the process of European integration of Poland are considered.

It is emphasized that in the analysis of the evolution of European integration discourse of Poland, with regard to the fact that it is directly correlated with a broad public discussion of the most pressing and important public issues, would be appropriate to link the stages in its evolution with the stages in the process of European integration of Poland, which, in turn, determine the content of public debate.

As an important statement it is set out that systemic vision of the whole process of European integration and periodical weighed informing about are crucial for the successful functioning of the European integration discourse.

Moreover, in the article attention is paid to the analysis of the term «governmental information campaign» in the context of studying the experience of Poland on informing the public on European integration.

During studying the features of formation of the European integration discourse in Poland the process of EU subregionalization are analyzed by the example of the Visegrad Group in which Poland plays an important role, while claiming to acquire the status of informal leader of the «new» Europe. Besides it is noted that an integral part of a European integration discourse is a metaphor.

Key words: European integration, political discourse, the discourse of European integration of Poland.